

Latvijas Mediju ētikas padome

Biedrība "Latvijas Mediju ētikas padome"

Ētikas padomes atzinums Nr. 4/2023

Rīgā, 2023. gada 25. aprīlī

Biedrības "Latvijas Mediju ētikas padome" (turpmāk – "Biedrība" vai "LMĒP") Ētikas padome šī gada 4. aprīļa sēdē šādā sastāvā: Ētikas padomes priekšsēdētāja Daiga Sproģe, Ētikas padomes locekļi Aleksandrs Mirlins, Guntars Līcis, Baiba Liepiņa, Anda Rožukalne, Ingemārs Vekteris, Andrejs Mēters

konstatē:

[1] Biedrības valde 2023. gada 8. martā saņēma Alūksnes novada bāriņtiesas priekšsēdētājas Guntas Vanagas (turpmāk – "Sūdzētāja") sūdzību (turpmāk – "Sūdzība") par TV3 raidījuma Bez Tabu 06.03.2023. sižetu "Sievu izmeta no mašīnas, un tā uzkrīta virsū!" "<https://beztabu.tv3.lv/transport/sievu-izmeta-no-masinas-un-ta-uzkrīta-virsu-ridzinieks-pec-tragisk-as-avarijas-gadiem-gaida-tiesas-lemumu/>, kas vēsta par kādas avārijas ilgstošu iztiesāšanu (turpmāk - Sižets).

[2] Sūdzētāja raksta, ka informācija sižeta 5:25 minūtē par Alūksnes novada bāriņtiesas priekšsēdētāju ir sniegta maldinošā formā un nepārprotami norāda uz pašreiz amata pienākumus veicošo amatpersonu, kurai nav nekādas saistības ar sižetā atspoguļoto notikumu. Nepatiesā informācija grauj pašreizējās iestādes vadītājas reputāciju, raksta Sūdzētāja. Sūdzētāja arī lūdz precizēt publiskoto informāciju un publiski atvainoties par nekorekto, maldinošā formā pasniegto informācijas izklāstu, kas rada nelabvēlīgas sekas amatpersonai.

Sūdzētāja norāda, ka Sižetā pārkāpts LMĒP Ētikas kodeksa 4.1. apakšpunktā minētais godprātības princips, kas paredz, ka nav pieļaujama un ir novēršama nepatiesas, sagrozītas vai maldinošā formā pasniegtas informācijas publiskošana, un plašsaziņas medijs pēc iespējas nodrošina šādas informācijas labošanu vai atsaukšanu.

[3] Atbilstoši Biedrības Statūtu 6.2. punktam Biedrības valde Sūdzību nosūtīja par raidījumu "Bez Tabu" saturu atbildīgajai SIA "All Media Latvia" (turpmāk – AML) skaidrojuma sniegšanai.

[4] AML skaidrojumā raksta "Sižeta 5:25 minūtē norādīta šāda informācija: "Lexus" šofera vecāki no Alūksnes puses. Tēvs – kādreizējais deputāts, bet māte – bijusī bāriņtiesas priekšsēdētāja", neidentificējot nevienu personu, neprecizējot vai tā ir pilsēta vai novads. Tāpat visa Sižeta ietvaros ir skaidri atrunāts periods, par kuru tiek runāts un ievērojot norādes "bijusī bāriņtiesas priekšsēdētāja" ir precīza norāde, ka Sižetā paustajai informācijai nav nekādas saistības ar esošo bāriņtiesas priekšsēdētāju."

Tāpat AML argumentē, ka "Sižets atbilst Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 24. panta ceturtajai daļai, kas nosaka medija pienākumu nodrošināt, lai fakti un notikumi raidījumos tiktu atspoguļoti godīgi, objektīvi", un "no lesniegumā esošās argumentācijas nepastāv likuma "Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem" 7. panta un 21. panta, nedz no Elektronisko plašsaziņās līdzekļu likuma, izrietošs pamats prasībai par nepatiesu ziņu atsaukšanu vai dzēšanu."

[5] Biedrības valde 2023. gada 30. martā Sūdzību nodeva izskatīšanai Biedrības Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam, un 3. aprīlī pievienoja informācijai no AML saņemto skaidrojumu.

secina:

[6] AML skaidrojums par sižetā izskanējušo informāciju ir patiesībai neatbilstošs. Noskatoties sižetu, dzirdams, ka sižeta 5. minūtē izskanēja šāda informācija, kas satur norādi uz pašreizējo bāriņtiesas priekšsēdētāju: "Viktoram aizdomas, ka tiesvedību, izmantojot savus sakarus, ietekmējuši arī "Lexus" šofera vecāki no Alūksnes puses, tēvs – kādreizējais deputāts, bet **māte – bāriņtiesas priekšsēdētāja**" (uzsvērums – LMĒP).

[7] Noskatoties Sižetu, Ētikas padome secina, ka tā otrajā minūtē iekļauta vēl viena norāde uz avārijas izraisītāja vecākiem: "Viktors paļaujas uz objektīvu izmeklēšanu un taisnu tiesu, taču gala rezultātu neesot izdevies panākt vēl šobaltdien. "Volvo" šoferim aizdomas, ka savu roku pielikuši otras automašīnas vadītāja vecāki – kādreizējās amatpersonas." Šeit informācija satur norādi uz bijušajām amatpersonām.

[8] Ētikas padomes skatījumā, Raidījuma veidotāji, cenošoties iegūt informāciju par avārijas izraisītāja vecākiem, ir sapratuši, ka runa ir par bijušo bāriņtiesas priekšsēdētāju, taču raidījuma tekstā, nelietojot vārdu "bijusi" vai "kādreizējā", ir pieļāvuši neprecizitāti. Rezultātā sižets satur pretrunīgu informāciju un var radīt priekšstatu, ka stāstīts tomēr tiek par pašreizējo bāriņtiesas priekšsēdētāju. Savukārt, Sižetā uzskatāmi iekļautā norāde uz Alūksnes novada domes iesaisti avārijas izraisītāja vecāku uzrunāšanā padara kļūdaini norādīto amatpersonu identificējamu.

[9] Diskutējot par Sūdzētājas reputācijas kaitējumu, Ētikas padomes locekļi uzskata, ka, lai arī Sižets Sūdzētājai var radīt nepatīkamus brīžus, tas neapdraud tās amatu. Pašvaldībai šis pārpratums, ja pašvaldība par to jau nezina, ir viegli izskaidrojams. Ētikas padome arī secina, portālā tv3.lv publicētajā rakstā, kas pārstāsta Sižetu, veikts labojums, pievienojot vārdu "bijusi": "Viktoram aizdomas, ka tiesvedību, izmantojot savus sakarus, ietekmējuši arī "Lexus" šofera vecāki no Alūksnes puses. Tēvs – kādreizējais deputāts, bet **māte – bijusi bāriņtiesas priekšsēdētāja** (uzsvērums – LMĒP)."

[10] Raugoties uz Sižetu detaļās, pieļautajā neprecizitātē Ētikas padome saskata Ētikas kodeksa pārkāpuma pazīmi, bet raugoties uz Sižetu kopumā, pieļautā neprecizitāte nešķiet pietiekami būtiska, lai konstatētu, ka ticis rupji pārkāpts Ētikas kodekss. Tomēr, Ētikas padome uzskata, ka, vēstot par tik sensitīvu tēmu, kā aizdomas par tiesas vai izmeklēšanas ietekmēšanu, un iekļaujot norādes uz konkrētām personām, Sižeta veidotājiem turpmāk būtu jābūt uzmanīgākiem un precīzākiem, lai neapdraudētu trešo un situācijā neiesaistīto personu reputāciju un likumiskās intereses.

Ievērojot secināto, Biedrības Ētikas padome balso.

Lai izslēgtu interešu konfliktu, balsojumā nepiedalās Andrejs Mēters. Par to, ka Sižetā NAV pārkāpts Biedrības Ētikas kodekss, balso visi pārējie klātesošie Ētikas padomes locekļi.

Ētikas padomē nolemts:

1. Raidījumā ir saskatāmas Biedrības Ētikas kodeksa pārkāpuma pazīmes, bet nav konstatējams Ētikas kodeksa pārkāpums.
2. Uzdot AML, veidojot līdzīga rakstura sižetus, rūpīgāk apstrādāt informāciju, lai nepamatoti neapdraudētu trešo un sižeta stāstā neiesaistīto personu reputāciju un likumiskās intereses.

3. Lēmumu publicēt Biedrības interneta vietnē un izplatīt informāciju par to atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punkta noteikumiem.
4. Lēmumu paziņot Sūdzētājam un AML.